

rekvő, de nem mindig igényességről tanúskodó kisebbség- és helytörténeti jellegű cikkek, könyvek dömpingében.

A tömbökbe rendezett anyag először földrajztudósok (Teleki Pál, Prinz Gyula) segítségével terít „tájébraszt” a történelmi és a művészeti emlékidézés alá. Bácska, Bánát-Bánság, Szerémség és a „titeli tető” leírása után következik a régmúlt, a rómaiaktól az itt megforduló, tárgyi vagy mondai emléket hagyó görögökön, hunokon (az Attilánál járt, az alföldi vihar első leírását adó Priszkosz Rhétor beszámolóján), avarokon át (kiknek emlékét a pörös bogozó és a csonttégléken levő világfa is őrzi) a honfoglaló magyarokig (Csanád vezér jóvendülő álmát, a Bánátban található aracsi dombormű feliratát, a Szerémségben levő dombói bencés apátság leírását, a kamonci bibliafordító barátok emlékét vagy a középkori nagyváros, Újlak múltját idéző történet-, régészírássokig). Hogy aztán külön fejezet tárgyalja a török támasztotta forgószél pusztítását, Belgrád elésétől a Savoyai aratta zentai diadalig, majd a térség újbóli benépesedését, a második honfoglalást dokumentáló szövegeket (a jobbágyok panaszleveleit éppen úgy, mint a csatornaépítést, a topolyai Kray család történetét, beleértve a családnak sírverset író Vörösmartyval való kapcsolatot is, akárcsak Déryné becskereki vendégszereplését vagy a Dunán hajózó Széchenyi naplóbéli sorait 1830-ból). Hasonlóképpen külön fejezetet kaptak a szabadságharc itteni emlékei, levelek (Kossuthnak sógorától, Egressynek feleségétől), csataleírások, illetve három vértanú életrajza (a bánsági születésű Kiss Ernőé és Lázár Vilmosé, s a zombori Schweidel Józsefé).

Így jutunk el a művészet, a tudomány (Munkácsy, Than testvérek, Gozdsu, a filozófus Schmitt Jenő Henrik, a három nyelvész — Szarvas Gábor, Bárczi Géza, Csefkó Gyula —, Fülep Lajos, Bartók Béla, a mesemondó Borbély Mihály, s végül Kosztolányi Dezső) jelesei hagyta nyomokat, illetve az itteni élet mindennapjait megidéző 19. század végéig, 20. század elejéig, s innen, elsősorban írók (Szenteleky, Herceg, Szirmai, B. Szabó, Burány, Fehér Ferenc, Jung, Brasnyó, Németh István) tollát/szavát követve — egy fejezetnyi kitéréssel a Trianon utáni évtizedekre — napjainkig.

Ha egy íróról az a hír járja, hogy tankönyvanyag lett, büszkén, de keserűen veszi tudomásul klasszikussá válását. Ha egy könyvről azt mondjuk, tananyagga kellene tenni, a legnagyobb elismerést jelenti. Bori Imre „Délvidéki olvasókönyv”-ét itt kötelező olvasmánnyá ille-

ne nyilvánítani — okulásul, bizonyoságként gyereknek, felnőttnek egyaránt. (*Forum – Agapé, Újvidék – Szeged, 2001*)

GEROLD LÁSZLÓ

DERCSÉNYI BALÁZS – MAROSI ERNŐ: TEMPLOMOK MAGYARORSZÁGON

A magyar kastélyokat és várakat bemutató kiadványai után az Officina '96 Kiadó újabb reprezentatív albummal jelentkezett. A kötet célja „az istenhit házáinak újszerű bemutatása a magyarországi műemlékek sorában”. A művésztörténeti és fotóművészeti szempontból egyaránt a szakma legismertebb képviselői által készített mű „egyetlen dolgot tart szem előtt: az adott műemlék szépségét és jelentőségét a magyar művelődéstörténetben”.

A könyv élén Marosi Ernő *Szakraális építészet Magyarországon* című alapos, történelmi áttekintést nyújtó tanulmánya olvasható, a történelmi Magyarország területéről. A magyarországi templomépítézet történetének vázlata gazdag képi illusztrációval tárja elénk csodás templomok romjait és rekonstruálható eredeti formáját, illetve a ma is épségben látható építészeti remekműveket. E történelmi áttekintés után a mai országhatárokon belül található templomok képi és szöveges bemutatása következik. Dercsényi Balázs szakszerű, ugyanakkor olvasmányos szövege mintegy nyolcvan templom külső és belső arculatát tárja elénk, melyek közül negyvennyolc római katolikus. A kitűnő felvételeket Szelényi Károly, Mudrák Attila és Kispál Attila készítette. A háromszázöt színes fénykép között több tucat remekművet találunk. Így például a győri püspöki székesegyház szentélye a szószékkal, Maulbertsch oltárképével és Molli-naro ólomoltárával, valamint a bencés templom belsője a szentéllyel, a Troger festette mennyezetképpel és a Gode készítette szószékkal, mind-mind gyönyörű művészi felvétel. De említhetnénk a pannonthalmi, jáki, sümegi, keszthelyi, székesfehérvári templomokról készített gyönyörű fotókat is.

E több nyelven megjelenő gyönyörű album valódi ajándék lehet a hazánkba látogató külföldi turistáknak, ugyanakkor számunkra is rengeteg felfedeznivalót rejt magában. (*Officina '96 Kiadó, Budapest, 2002*)

FRIDECZKY FRIGYES